

טורי גוטסמן דב (ברנחרץ)

12122

בן פרל וויסף

נולד ב- 21.11.1920

התגייס לצה"ל באפריל 1948

שרת בגדוד "ברק" (12)

נהפלה - 18.5.1948

בקרבת על מושטרת צמח.

גוטסמן דוב,

ט-הזקנים של פרל וויספ, נולד ביום י' בכסלו תרפ"א (20.11.1920) בעיר רדאוץ, פולניה. הוא סיים בית-ספר עימי וארבע כיתות של בית-ספר תיכון ואחרי נמל לימודיו השתלים במלאת הדפוס. כחניך "השומר הצעיר" התכונן לעלות ארעה בשנת 1939, אלא שעם כניסה העבא הרוסי לערוביה עבר גדור עם אלפי בני הנוער היהודי לשטח הכיבוש הרוסי נשפט עבאס ביפוי-דפוס ממשלתי. כשהנאצים החלו בהתקפתם על ברית-המועצות הספיק לברוח לפנים הארץ.

DOB התגייס לצבא האדום, לחם בסטלינגרד ואף נפצע כמה פעמים, חלה בטיפוס ובמחלת האבעבועות השחורות ורק בדרך נס ניצל. מכל אותו הזמן, גם כשבך בנק.ו.ד. הרוסי, לא נטש את רעיון העלייה.

משנסתיימה המלחמה חזר לבתו ומצא את הוריו בחיים. סוף-סוף יצא בדרך והגיע בספינה "כנסת ישראל" לחופי הארץ. במאבק שניטש בנמל חיפה בין המעליפים לבין האנגלים נפצע קשה ושולח לקפריסן, שם החלים בבית-חולרים בנייקוסיה. עם עלייתו, ביום 15.11.1947, העתרף לקיבוץ רשפים. כשהצליחה אחותו לעלות לארץ, עזב את הקיבוץ כדי שוכב לעזרה בצדיה הראשונים.

בחודש אפריל 1948, בתאייסDOB לשירות בחטיבה "גולני" והשתתף בקרבות עמוק הירדן. באותו יום נקשרו נפשו לאהבה הארץ ונפה. הסורים פלשו לעמק הירדן ביום 16.5.1948, השתלטו על כמה משלטיים באזהר, אך נבלמו על ידי מערך כוחותינו בעמיה. ב-18 במא פחו הסורים בהתקפה על עצמה בסzu ארטילריה וטנקים. כוחותינו לא עמדו בפני עוצמת ההתקפה הסורית, תחילה נפלה העיירה עצמה ולבסוף גם תחנת המשטרה, והמניגים נסוגו תחת אש הסורים לעבר דגניה.DOB נפל בעמיה ביום ט' באיר תש"ח (18.5.1948), חמישה ימים לאחר שהוריו הגיעו לארץ, והובא למנוחת-עולםם בקבר-אחים בבית-הקבורות העבא בדגניה א'.

פריצת קו ההגנה בצמ"ח

ב-0430 המלחה הרעתה צמה, שער-הגולן ומסדה, שגבירה והלכה מרוגע לרגע. בעת אחיה נברשו 30 אריוניכים מטוקים שוגים (בינייהם טנקים) בקשת רחבה מסביבות המחנה עד לפסתיו, ותחלו לתקדם בפיור לעבר צמה. חיל-הרגלים הסורי לא השתחף הפעם בחתיקות, אלא חנה ממרחיק, וההרעה עדרעה את בת החמר, ששימשו מסתור למיגנים. חתפירות לא היו עמוקות במידה מספקת, שוחות ורוביים בלבד, שהסרו כל כיסוי-ראש. אניות יבש נגעהו, בינהם מפקדים. השרויונים התקדמו תוך כדי האלפת גזים לעבר העמדות, אחד החותחים האמ. שהזובב כנגד כלי הרכבת, נפגע והוצא מן השימוש. הטנקים אמרה-רבים מזרום איגפו את השכונה שמעבר לתחנת הרכבת. באוהל לנו, שהטיחה אש מאחד הבתים, נטלה את השקו של חיל-הרגלים הסורי לנע. כן האיטה מעט את קצב התקדמותו של השריון. אבל, לא לזמן רב ההרעשות שבאו בכיוון ישיר והאיגוף שמדרומים אילצו את המגנים לנוטש את עמדותיהם ולהתחלף לצאת מתוך צמה, ככלא נתן להוציאו מתוכה את כל הפצועים. שרויונים כיסו באשם את הרחובות והטפלשים שבין הבתים. בתופת אש זו קשחה הנסיגה. האנשים חולו בין הבתים ובקווים ומספר הנפגעים נתרבא והלך.

התנגדות רפהה וכמעט פסקה. השרויונים החלו לנוע בגין פריע בשטח פתוח. המגנים נסוגים לעבר בניית המשטרת והלאה. מוכנות היריה שהזבבה במבנה, מלחפה על הנסוגים. בינהם, תוך התקדמות הרכב הסורי, הופגזה המשטרת הפגזה קשה, ושני טורים קרבו אליה כבמלחים, מתוך הרחוב הראשי ומעבר השטח הפתוח שמדרומים. רק עם הקבש הכלרי, החל חיל-הרגלים הסורי לתקדם.

הסמג"ד, צב' קה לב קוב, הגיע לפניה"צ לתחנת המשטרת, על מנת לארגן את התגננותו. הערובה היה גדולה, והאנשים אובדי עצות. צביקה ריכזו את המגנים ודרשו תגבורת נוספת, חמלה-קספה, שהגנה בשער-הגולן, אשר לא הותקפה עדין, הזעקה לעוזרה, וכן שאירית הפלוגה מטבחיה. עד שהגיעו התגבורות נזוכה תחנה המשטרת עי' מגinya, ונפצעים רבים נשארו בתוכה, ובינהם צביקת ברוגאים האחרוןים הספיקו עוד לפגוע בכמה כלי רכב.

המצב היה חמוץ. למעשה, הייתה הדרך לטבירה פטוחה. בדגניות לא היה כל מה רציני מסוגל לעזור. שרידי הנסוגים מצמה היו שבורים ורצויים. בשטח שבין המשטרת לדגניה נמצאו נפצעים רבים מן חנסיגה הקטלנית, והאויב המשיך להמתיד את אשנו.

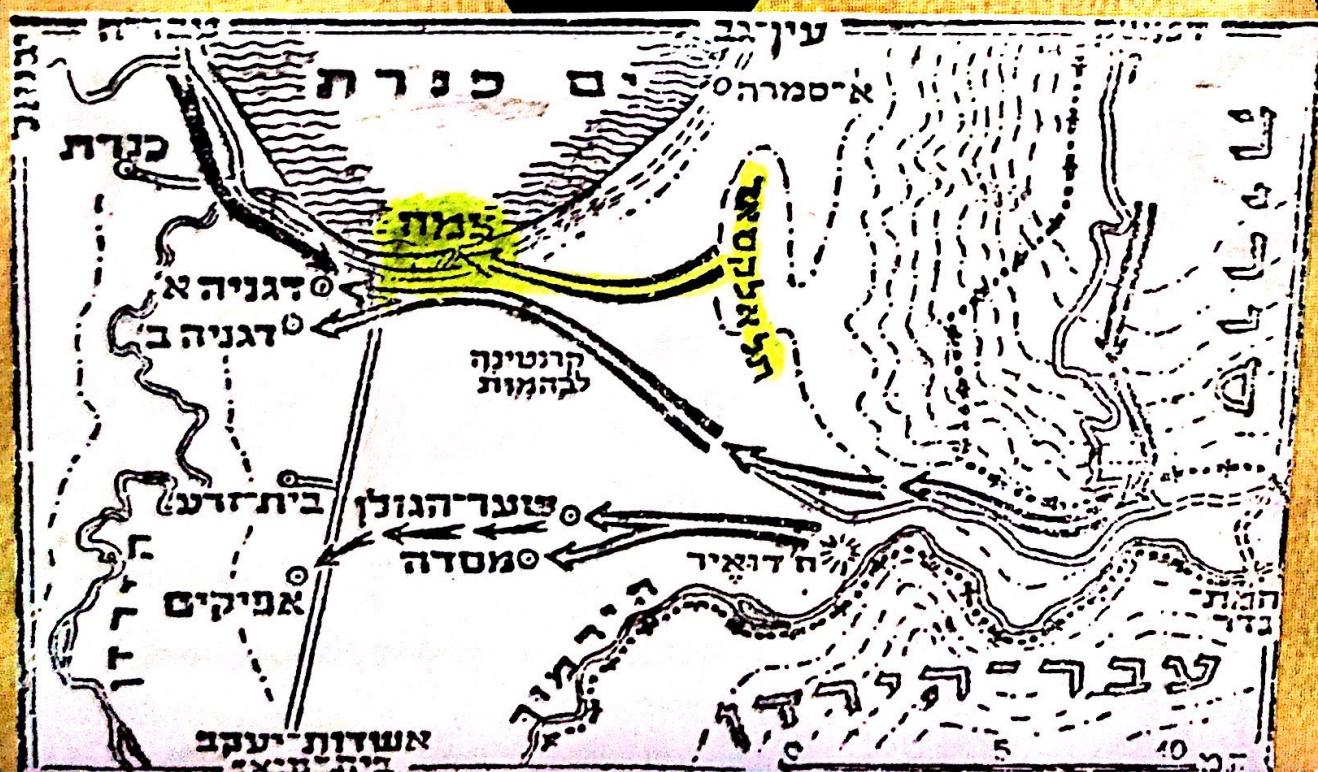
המחלקה, שהזעקה משער-הגולן, הובגה דרוםית-מערבית לצמה, בין הקביש לבית-זורה, כדי למנוע אפשרות חקיקת טריין דרומה. החזקת המשטרת, ואיפלו למן קדר בלבד, נתנה את האפשרות לארגן מחדש את הנמלטים למחלחות להציגם בקו בית-יריח-דגניה ב'. על גשר חירוץ הונחו חומרי נסץ, החבלנים חיכו לאות. המכוניות עסקו בהעברת הפצועים הארבים משדה המערכת לטבירה.

מצבי-הרווח של האוכלוסייה האוורית בעמק-הירדן היה ירוד ביותר. הילדים פנו בבהילות רבה בתוך הפצועות, וכן בלתי לוחמים אחרים. מראת אימים היה בדרך לבנאל. בשטיפסו בה היליטים ומגלו למללה בין התהtrapוציות המרדפות אחריהם. האבדות המרובות מבני העמק דיכאו מדה. הימה הרגשהمرة של התערעות וחוסר-אונים, ואין יודע מה ילד יומ...

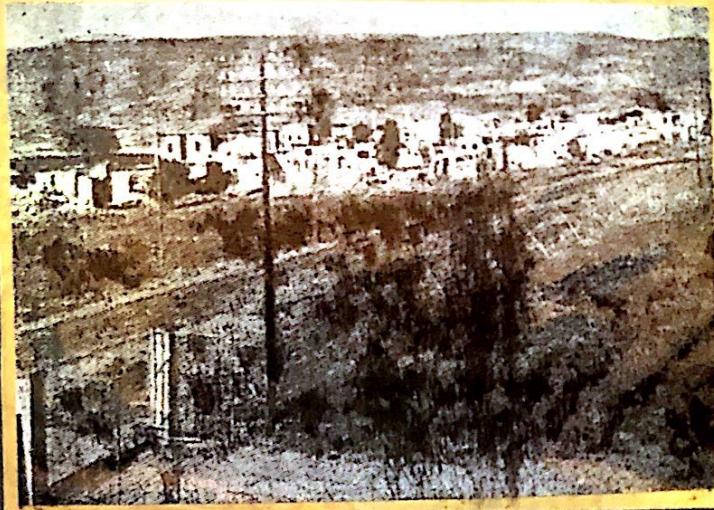
מטה-חטיבה שללה תגבורות נוספות מאנשי "דרור", מישובי הגליל התחthan והעמלן, כוagiיה, לאחר שבירת קו, פלוגת פלמ"ח מכבשי צפת, שהחכו להנחת מטה-גנד בלילה.

אתו יומם נסתפקו הסורים בכיבושים וייצבו את קויהם בצמה ובמשטרת. הפיקוד-העלון, אשר עיריך את חומרת-המצב, מינגן או משח דין כמפקד הגולה, והעמיד לרשותו כוחות נוספים. שהחולו להגיע.

מפת תנועת כוחות הפלישה באזור צמח

מספרים על הקרב בצמ"ח בליל ה- 18/5/1948:

בימים שלישי בבורק, ה-18 במאי, נפתחה עליינו התקפה הנזולת, ומידה פמדנו בפני וראש הקסלונית של באנוב גלאק הטנקים שלו, אך נשבבו! הצלחנו להחלץ מן הכוח דרך סימסואותיה העקלקלות של צם נלגנץ בנסק ביה, עם המציגים, אל תחנת-המשטרה. ייעוט: צמח אבדה, קאיאק עולה על דבשה!

ニיסינו להתקזר בברית-המקומית. מרגע לרבע גלו המסייעים והתרווגים. כבר נשארנו רק בוג' אויש מילוט באנוב, לא הבנו, לטם זה או שוויך עדין כאן. האויב חוסם בסנקום שלו את דרך נסיגתנו לדבשה. — האם בוגנו נערוך? אך מכך-היריה שלו נשען בעל הגם. — המודוקידואהחון! — אורתוי בלבי — ונה מכין נם הוא יוד לנו והוועץ: יריעותינו אין משויות על רכבהויב. ניתנה פרודת-זיסינה: «עלוחב את הפצועים ולצאתי!»...

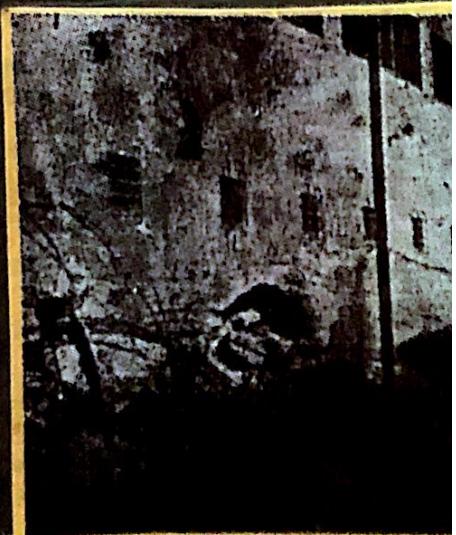
ארך השירצת, שבה נגפנו במנצחים לפני שלשה שבועות, יצאו עכשו בנסיגתנו, וטינו לדניהם...

עד היום איי יודע, כיצד עברתי את «דור-ההבות» הואה והגעתי שלם בוגת. האור היה דחוס מרוחקות כדורות ומגסי. ייעוט: הנמל לא יקום עוד... חבירם, שיחיוו גדלונו ולמוננו, נפלו לעיני, וייד קרצה מהושע. המת פשת אחרינו את דיו הארוכות וקדר את קדרו בלילהם...

מוועזעים הגיעו ללבניה. הדיעומים נשמע מצמה... עם ערב נשתרד שקט. ומה המשרת רעות יודה על האל. — זורמים ישבונו וחיפוי ליום המחרת.

אכמי

הפרצה בבניין המשטרה

דבר מוער הוא לצפות לעבר מישורי צמת, לעבר כלו הרובע של האויב הטעמאנטים בהרחה, המתקרבים מגולים, לצד דרום ולצד מערב, ואישם, בתו, — חיל ישראל נסוגים ונופלים בלי יכולת להיעזר וללכד מערכה, מריגורול וצמאחלה. עולמות נופלים, וכוכבים כבמי. פזעים זועקים לעורה, קצועים נאלמים דום. עוד צללים בודדים של חברי חולפים על פיהם — ואינם... נשאר רק שדה דום, קודמים צהובים, וטרטור טנקים מתקרבים. עכשו התאזרו אמן ובאים גם رجالם בעקבותיהם. ילת נצחון של אויב... פה ושם פוד נאנחים אחרוניים, מתבוססים בדמותם ושומעים קול געים מתקרבים — — —

והן אנשינו הם אלה, בשיד נבשrangle, גאות לבגון, האזובי נפשנו. אין אנו פוחצים מכאן משומן צה. ואין אנו פורצים כלנו למול השדה — לבגון, לחץיל, לעצורה,

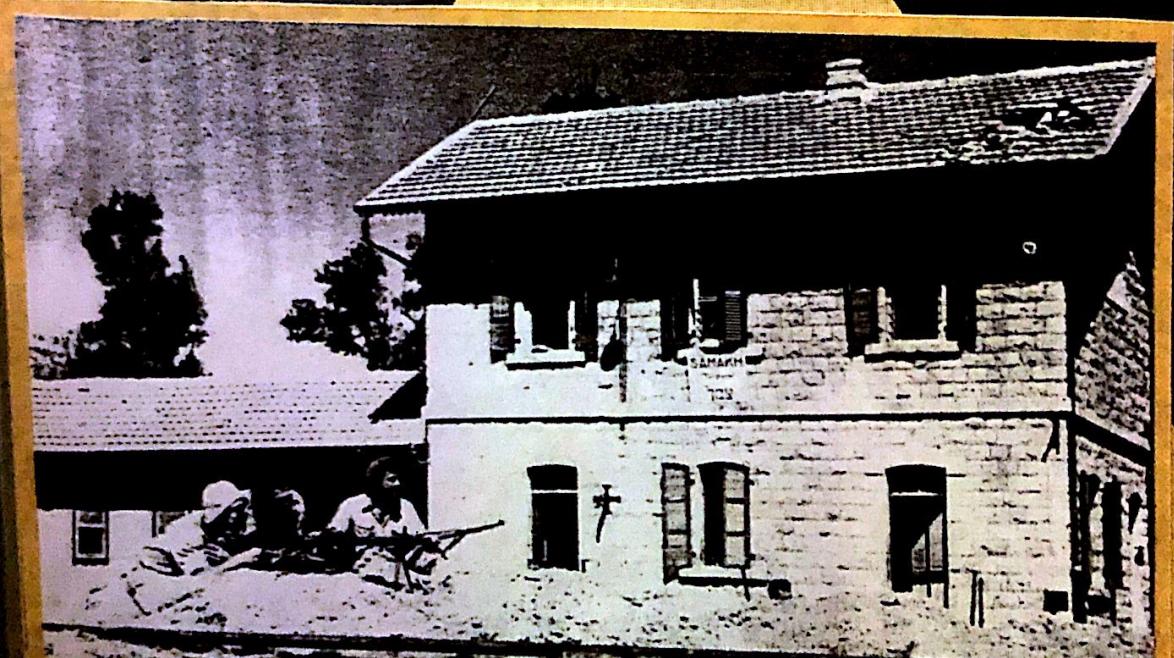
להדוּר — היכן? הגנו שטופים בשוננות ואף בקנטנות, וכל זה ייקחא כנראה: «לא לאבד אם העשונות! להביס בעינים קרויות קרים, להדק את הלסתות, לצפות אף לשורות איוב ולכונן את הקו ולהתכוון אל הקרב!» הקנטנות והגדלות מעורבותית ייחד. ובכל זאת — מדוע לא נקרנו לבוא בהמוניים אל השדה ולחפות, לפקחות תחתות? — אך הקהלה איזומה, מפורהת, דורשת. אין כוח לעצירה.

יום שלישי ט' באיר תש"ח — «היום השחור».
אחר הצהרים עוד נמשקה תנועת הפינוי של המשקימים הדרומיים לעבר יכנא. כבוצת נופר מן המשקימים עשו זרים בצלב בשטח העולה בין גבעות אל תחר. גם בגדיים נראו. לרוב מבני העולים החודשים, בהוליך ונובוכים, משרכיסך דרכס כאיך כבר עשו לא פעם את לבנה, שם. אף זטיווך מוכרות מישובי העמק נראו בפנותם, נראו כהות, נראו כאות, חיורות, — מי לזרך עסיה ומץ לצורך ארעה. עוד התנווצה גאנצנו רבבה. השטפון של «בליל ידים» אינו מוגרש עדין קחריות כו. ובחדר הקאפלן אין התנווצה פוקה. קווילים ולוחמים נכסים ויזדים, וחברותינו מknoot ומחלקון. פון הבוקר עסכו במלאות, אחרכך טיפולו בילדי המשקימים, אקלילום, השקו, ערו על ים. או רזו להפרד מילדיין היוזאים וחזרו להוביל את יוזאים והקאפ, כבר הגיעו לאונינהן בשורות, השו את הקROLה, יצעו כי חרב מתקפת פועל — ולא פסקו מלחתין ולהגיס לכל הבחוורים האלה, קשיים יותר וצעירים מאר, גברותים ודקריגו, מטפומים ובעליל בלורית, שתקינים ושווקרים, מתולצאים ומורקאים, בגזיזצק ובגבגידי-עכוזיה, נאקסם ביזם, גאנצלאם על צד, ושבעת האפס» פלטם. כל אלה המתויצים מחרש על יד השולחנות, מקבלות את צלחות וספלמה, אף מנשיכבה וחיר נעם מידי החברות והגולות, עמוות הלב עד מאר.

מ. חדש

קב. קב' קב' קב'

לוחמים תופסים עמדות בתחנת הרכבת בצמיה לקראת הקרב הגדול

עיר הולדתו של דוב זיל

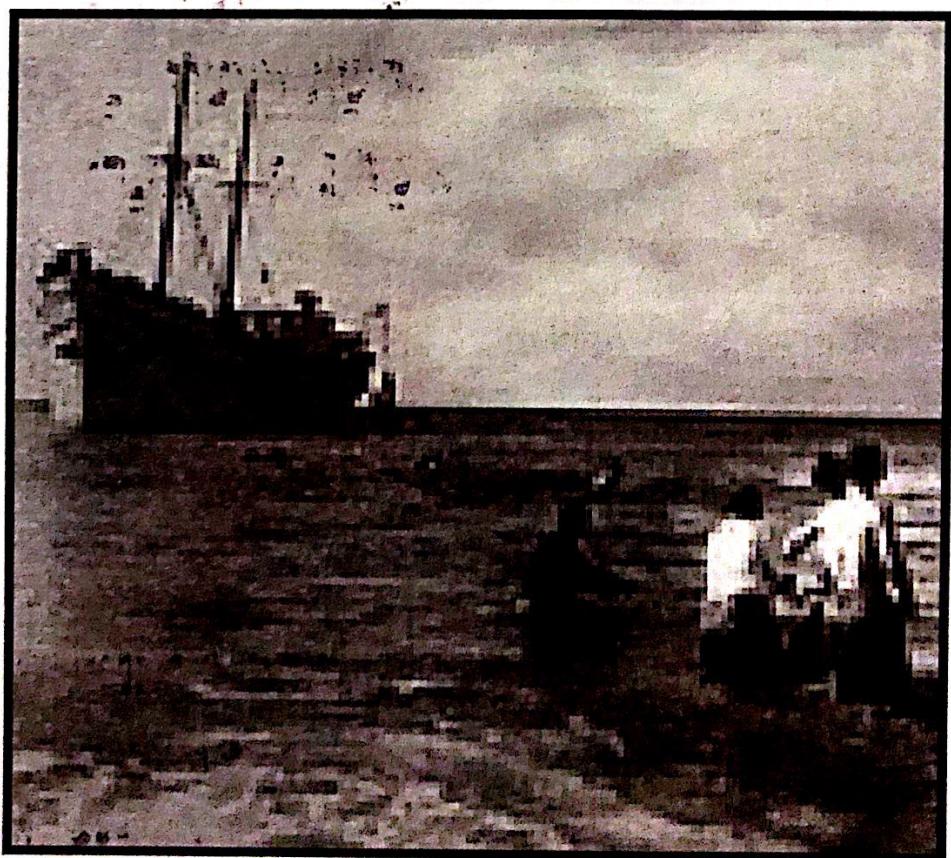
רדאץ' ברומניה שננוסדה במאה ה-15, ממוקמת בין הנהלים סוצ'אבה וסוצ'ביה בגובה 375 מטר מעל פני הים. עד למלחמת העולם השנייה התקיימה בעיר קהילה יהודית מפוארת. כשהרומנים נכנסה למלחמה נגד ברית-המועצות לבת ברית של גרמניה הנאצית, גורשו מרבית היהודים העיר באומוסט ב-1941 למחנה בטרנסניסטריה.

בסיום המלחמה ולאחר עליית השלטון הקומוניסטי הולאמו נכסיו היהודים על ידי המשטר הקומוניסטי ומרבית היהודים ששבו את המלחמה לא שבו לעיר.

הספינה אשר הגיע לארץ דוב ז"ל

אונית המעלים 'כנסת ישראל' נקרה ע"ש הארגון העצמאי של היישוב היהודי בארץ: שמה הקודם של האונייה בהפלגה היה 'תנוועת המרי העברי', אולם يوم לפני הגעתה לארץ שונתה השם: ראשי המחלקה המדינית בסוכנות היהודית, משה שרתוק (שרת) וגולדה מאירסון (מאיר) כפו שם פחות מתגורה בבריטים, משומם שבאותה עת קיימו דין-משפטים בנוגע לחוקיות גירושם של המעלים לקריםין. האניה – מהഗדולות שידע מפעל ההעפלה - הוכנה לקרהת הפלגה לארץ בנמל באקאר ביוגוסלביה בידי צוות בראשותו של בנימין ירושלמי, שהסתיע ב- 300 שבויי מלחמה גרמנים "מתנתה" ממשלת יוגוסלביה. השלטונות המקומיים התמצחסו באזהה רבה למפעל ההעפלה, ונשיא יוגוסלביה, יוסף טיטו, אף ביקר בנמל בעת ההכנות.

תנוועה שבה השתטף דוב ז"ל

השומר הצעיר היא תנועה נוער יהודית הפעלה בישראל ובעולם. התנועה דוגלת בציונות, סוציאליזם ואחווה עממים. היא מקיימת פעילות חינוכית בלתי-פורמלית בדגש על חיי קבוצה ושיתוף בין קבוצות ובתוך הקבוצה.

מקום מגורי של דוב ז"ל

רשפים הוא קיבוץ הנמצא בעמק בית שאן, כארבעה ק"מ דרומית לעיר בית שאן. הקיבוץ נוסד ב-10 ביוני 1948, במהלך מלחמת העצמאות, במחנה משותף עם קיבוץ שלוחות. חברי הגרעין המייסד של הקיבוץ הם יוצאי רומניה, בולגריה וילידי ארץ ישראל. במשך מספר שנים לפני הקמת הקיבוץ שהו חברי הקיבוץ בהכשרה בקריית חיים. כשנה לאחר העלייה על הקרקע עלה הקיבוץ למקום הקבע שלו, ביוני 1949. עם העלייה לנקודת הקבע נוספו לקבוצה חברי חדשים, בהם

יוצאי עיראק

בנט צירוף

